

Inhoud

Voorwoord	13
Inleiding door prof. Brian Fagan	19
1. Het voorspel	25
2. De erfenis van het moederland	31
<i>De genocide van Gombe</i>	31
<i>De echo's uit het moederland</i>	33
<i>Out of Africa</i>	36
<i>De evolutionair stabiele strategie</i>	40
<i>De eeuwige soldaat</i>	42
<i>Oorlog, waar is het goed voor?</i>	45
<i>Xenofobie en schaalvergroting</i>	48
<i>'Natuurlijke' selectie van maatschappelijke systemen</i>	50
3. De rollercoaster op het ijs	53
<i>Eerste beweging: de drift van de continenten</i>	53
<i>Tweede beweging: variaties in de baan van de aarde</i>	56
<i>Derde beweging: de eindeloze rollercoaster</i>	59
<i>De zonnepuls, de zeestromingen en de kerstkinderen</i>	62
<i>Kleine schommelingen, grote gevolgen</i>	65
4. Cadeaus van de droogte	69
<i>Het einde van de ijstijd</i>	69
<i>De dambreuk en de poolbloem</i>	72
<i>Landbouwers nemen de macht over</i>	76
<i>De variatie in het stabiele holoceen</i>	79
<i>Steden als strategie tegen droogte</i>	83
<i>Geschenken van de woestijn</i>	85
<i>De domesticatie die het verschil zal maken</i>	87
<i>De Indo-Europeanen komen</i>	89

5. Chaos en innovatie in de Levant	93
<i>De versterking van steden en de migraties van nomaden</i>	93
<i>Nooit geziene droogte bij de start van de warme bronstijd</i>	97
<i>Bestuurlijke, militaire en agrarische innovaties</i>	99
<i>De bronzen zomer in Europa</i>	101
<i>Een nieuwe, fatale droogte</i>	103
<i>De onmacht van machthebbers</i>	105
6. Het tijdperk van Isaron	109
<i>De koude, kille ijzertijd</i>	109
<i>De stad van het zout</i>	112
<i>Een oorlogszuchtige cultuur</i>	114
<i>Start van een lange reeks migraties</i>	116
7. De warme Romeinse vrede eindigt in tranen	121
<i>Het Romeinse mini-optimum</i>	121
<i>Flaundra, het land van de vloed</i>	124
<i>De lange weg naar Covadonga</i>	128
<i>De golfslag van de nomaden</i>	131
<i>Attila, de gesel Gods</i>	133
<i>Geiserik, een geniale Vandaal</i>	135
<i>De val van een imperium</i>	137
<i>Aanpassen of verdwijnen</i>	140
<i>Een koude, donkere tijd</i>	142
<i>De hamer en het kruis</i>	145
8. Olifanten in de middeleeuwen	147
<i>De lange, hete Europese zomer</i>	147
<i>Groei, expansie en migratie</i>	149
<i>Temoedjin</i>	152
<i>De tempels van Angkor</i>	155
<i>De kwetsbaarheid van Yucatán</i>	156
<i>Het Mayadrama</i>	159
<i>De verheven velden van de Tiwanaku</i>	160
<i>Pueblòs in de canyon</i>	161
<i>Het succesverhaal van de Chumash</i>	164

9. Migraties en koude revoluties	167
<i>De moeilijke eeuwen van de kleine ijstijd</i>	167
<i>Decennia van regen, honger en pest</i>	169
<i>De tragedie van Gardar</i>	171
<i>De grote sterfte</i>	174
<i>De ijsheksen</i>	176
<i>De verlichting als een hoopvol antwoord</i>	179
<i>Crisis als voedingsbodem voor revolutie</i>	181
<i>Never waste a good crisis</i>	183
10. De grote opwarming	187
<i>De tragiek van Malthus</i>	187
<i>Het Rwandese drama: Gombe revisited</i>	190
<i>Darfur: de eerste klimaattoerlog</i>	193
<i>De grote stille olifant</i>	197
<i>Water for life</i>	199
<i>Aanpassen of verdwijnen, steeds opnieuw...</i>	201
<i>De nachtmerrie van de eenentwintigste eeuw</i>	203
<i>Flaundra, 1500 jaar later</i>	205
<i>De aanval op het humanisme</i>	208
11. Quo vadis, Homo sapiens?	213
<i>De grote verandering</i>	213
<i>Een snelle flashback</i>	219
<i>Klimaat, milieu en ondergang</i>	222
<i>Succesfactoren voor een duurzame beschaving</i>	224
<i>Kwetsbaarheid en risico's</i>	226
<i>Que sera?</i>	230
<i>In het oog van de storm</i>	233
12. Epiloog	239
<i>De mens en zijn geschiedenis</i>	239
<i>De mens en zijn crises</i>	246
<i>De mens en zijn hoop</i>	253
<i>Ten slotte</i>	259
Verklarende woordenlijst	263
Bibliografie	273
Index	279